

ג ל י ר נ ר ת ל ע י ר ו ן ב ש ר ש ת ה ש ב ר ע
ע ר ו כ י ם ב י ד י נ ח מ ה ל י ב ו ב י ן
 ש נ ה ר א ש ו נ ה

פ ר ש ת ו א ר א . (ח ט"ב)

א. מה טעם צוה ה' למטה / או אל אהרן / לעשות פעולה מסויימת לפני המכה כגון הרמת המטה, זריקת הפיח וכדומה?

עיי'ן: ז.י"ט. "קח מסך ונטה ידך"; ח.א. "נטה את ידך"; ח.י"ב "והן את עפר הארץ"; ס"ח. "וזרקו מטה"; ס. כ"ב "נטה את ידך".

פ ר ק ז'

ב.

פסוק ג' ואני אקטה את לב פרעה.

קרא: רמב"ן עד "לעניני גוים רבים". ספורנו ג', ד"ה ואני אקטה; רמב"ם הל' משונה פרק ו' הלכה א'. ג.א. /או/ שמנה פרקים פרק ח'.
 "ומה זה שאמר וחזקתי את לב פרעה" עד "ומנעם מן התשובה הוא שלא יסלחם".
 ט"ל: ואפשר גם לפרש כדעת הרמב"ם /ר. משה בן מנחם/ שלא היה בזה ענין וגם חמט אלא כי פרעה עצמו הקטה לבו. אלא שכל המעשים ייוחסו לאל בצד מה כי הוא הטבה הראשונה: ואני מוסיף, כי המעשים המיוחסים בחנ"ן אל האל הם המעשים הזרים שסבתם בלתי מובנת לנו, וכן כאן קטי ערפו של פרעה אחרי ראותו כמה אותות ומופתים הוא דבר זר ומחמיה על כן יוחס אל האל; וכיוצא בזה דברים כ"ט ז': ולא נתן ה' לכם לב...
 וכן שמואל ב' ט"ז: וכי ה' אמר לו קלל.

לדעת רלב"ג זהו גם פרוש לשמואל בכ"ד א: ויסת את דוד, וכן גם בראשית כ"ז כאשר דבר ה' - ר. יוסף אלבו בספר העיקרים מאמר ד פרק כ"ח:
 ועל זה הדרך יתפרש מה שנמצא בכתוב שהסם מחזק לב הרשעים ומונע מהם דרכי תשובה וזה שהרשע בבוא עליו המכה מתחסד ושב אל ה' מיראת העונש כמו שאמר פרעה חטאתי הפעם ה' הצדיק. ובעבור זה דומה לאונס ואינו בחירי הנה ה' מחזק את לבו לאמר שבאה המכה במקרה ולא על צד ההשגחה וזה כדי שיסור מלבו את המרק מחמת המכה ויטאר על שבעו ובחירתו מבלי מכריח ואז יבחן אם היחה תשובתו בחירות. ובזה הצד ננעלים טערי התשובה בפני הרשעים לא שה' ימנע מן האדם טוב בחירתו, חלילה, אמר הכתוב /יחזקא-ל י"ח/ כי לא אחפץ במות המת... והטיבו והחיו אלא שה' מטאירו על בחירתו בלבד מבלי מכריח מחוץ, והוא בוחר דרך לעצמו.
 איזו פרובלימה עומדת פה לדיון ומה הם פתרונותיה השונים?

ג.

כ"ב כס"י ד"ה ויחזק לב פרעה.

מדוע אין רס"י אומר אותם הדברים על המלים ויחזק לב פרעה שבפסוק י"ג?

פ ר ק ח'

ד.

מה קטה למפרטים:

1. לרס"י ו. ד"ה ויאמר למחר
2. לראב"ע ו. ד"ה ויאמר למחר ומה ההבדל בין תשובתו לתשובה הרמב"ן?
3. לרס"י י"ט למען תדע כי אני ה'.
4. לרמב"ן י"ח והפליתי ביום ההוא את ארץ גשן.
5. לספורנו י"ט ז"א פדוח, /ועיי'ן רמב"ן י"ח סוף דבריו./

ה.

י"ך להוציא את הכערים.

קרא: רס"י ראב"ע, ספורנו. למה אינם מפרשים "להסירים - להרחיקם" - כדרך שפרשו המלבי"ם והירש"א ומהי מעלתו של כל פרוש.

ו. רס"י כ"ב ד"ה תועבת מצרים.

1. מה ההבדל בין שני פרושי רס"י?
2. מה פרוש הבטוי "אצל ישראל קורא אותם...?"
3. היכן מצאנו בפרשת שמות בראשית פרוש דומה לפרושו הראשון כאן?